

Zagađenost zraka u tuzlanskoj regiji već godinama predstavlja veliki problem građanima tog dijela Bosne i Hercegovine, a iako nema zvanične statistike o tome takvoj situaciji pripisuje se i povećan broj oboljenja povezanih sa zagađenim zrakom.

U Tuzlanskom kantonu pet je fiksnih mjernih jedinica i jedna mobilna koje svakodnevno mjere parametre zagađenja zraka i na web stranici se automatski pokazuju te vrijednosti. Za održavanje, vođenje i izvještavanje sistema praćenja kvaliteta zraka zaduženo je Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice TK-a.

Pomoćnik ministra Goran Mišić u razgovoru za Fenu pojasnio je da postoje tri kategorije stepena zagađenosti zraka - čist zrak, umjereno zagađen i zagađen zrak. Potvrdio je i da je ove godine situacija znatno bolja, jer još ni jednom nisu proglašene interventne mjere.

- Moramo biti iskreni i reći da je to zahvaljujući vremenskim odnosno meteorološkim uvjetima. Prošle godine zabilježene su česte, kontinuirane epizode zagađenja zraka te su proglašavane interventne mjere u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka - dodao je. Generalno govoreći, naglasio je Mišić, uzrok zagađenja nije egzaktno određen, a te podatke imat će kada se završi registar zagađivača i katastar zagađivača čija je izrada u toku, no nekoliko je najvećih, a to su Termoelektrana, kućna ložišta i saobraćaj, jer je veliki broj vozila na neadekvatnim cestama.

- Tome je potrebno dodati i nepovoljne geografske uvjete odnosno raspored gradova, posebno Tuzle koja je u kotlini gdje je mali broj dana s vjetrovima te se zagađenje zraka akumulira posebno u zimskim uvjetima, kada je prisutna i temperaturna inverzija - kazao je Mišić.

To ministarstvo, ističe on, pokušava u skladu s ograničenim finansijskim mogućnostima finansirati projekte iz oblasti toplifikacije odnosno širenja mreže daljinskog grijanja iz Termoelektrane Tuzla na području Tuzle, Živinica i Lukavca, za šta je osigurano sedam miliona KM.

U procesu je i donošenje izmjena Zakona o komunalnim djelatnostima koji propisuje da će svi vlasnici i investitori poslovnih i individualnih objekata površine veće od 200 metara kvadratnih, tamo gdje za to postoje tehničko-tehnološki uvjeti, biti obavezni priključiti se na sistem daljinskog grijanja.

Ministarstvo i nevladina organizacija Grupa za čist zrak napravili su izmjene plana interventnih mjera koje imaju za cilj smanjenje zagađenja i zaštitu zdravlja građana.

Namjera je ove godine donijeti Odluku o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka koja bi imala odredbu za ograničenje sadržaja sumpora koji se može ložiti, kao i zabranu loženja drugih supstanci koje nisu za to namijenjene.

Govoreći o projektima koje Ministarstvo realizira Mišić je kazao da je osigurano 1,5 miliona

KM za toplifikaciju u Živinicama te se očekuje od Elektroprivrede da primarni vod iz Termoelektrane dovede za Živinice da bi se ta sekundarna mreža priključila i dalje proširila. - Ovako pokušavamo riješiti trenutno najveći problem kada je u pitanju zagađenje zraka u Tuzlanskom kantonu, a to je općina Živinice koja nema daljinsko grijanje dok ima veliko opterećenje individualnim kućnih ložišta, uglavnom na ugalj s visokim sadržajem sumpora - dodao je.

Na području Tuzle sve stambene zgrade priključene su na sistem daljinskog grijanja i sada se širi na rubne dijelove grada, kao što su naselja Šićki Brod i Bukinje te individualne kuće, ali problem predstavlja činjenica da vlasnici moraju investirati u podstanice, a njihova cijena izgradnje je visoka.

Grad Tuzla u tom smislu čini napore, tvrdi Mišić, da se iznađu mogućnosti i izgradi veći broj podstanica i da se ponudi manja cijena, a Gradsko vijeće je donijelo odluku da se neka naselja oko Termoelektrane izuzmu od plaćanja priključaka, odnosno komunalne naknade. - Na taj način bi se pokazala dobra volja prema stanovnicima koji su najviše opterećeni zagađenjem od Termoelektrane - podvukao je Mišić.

Nije mogao reći tačnu cijenu podstanice jer je za to nadležna Gradska uprava Tuzla, ali u toku su stalni razgovori s korisnicima te se situacija mijenja u pravcu snižavanja cijene. Direktorica Centra za ekologiju i energiju Džemila Agić mišljenja je da su građani koji prepoznaju problem i ukazuju na njega podstakli nadležne institucije da urade nešto u tom smislu te je tako iz plana aktivnosti Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice vidljivo da žele donijeti određenu zakonsku regulativu.

Također, u razgovoru za Fenu Agić je ocijenila da je nezadovoljstvo građana pozitivno djelovalo i na predstavnike Gradske uprave Tuzle te postoje naznake da će i oni odlučnije krenuti u implementaciju mjera koje će doprinijeti smanjenju zagađenja zraka.

- Ovo bi ipak trebao biti prioritet Federacije BiH, jer postoje gradovi i općine gdje su životi građana ugroženi i prema svim istraživanjima u tim gradovima je opasno živjeti - pojasnila je Agić iako je, dodaje, teško procijeniti na koliko je tačno ljudi štetno djelovalo zagađenje zraka.

Centar za ekologiju i energiju angažirao je eksperta koji je na osnovu emisija samo iz Termoelektrane u jednoj godini radio analizu kolike su to štete na zdravlje ljudi ne uzimajući u obzir da li su oni iz Srebrenika, Tuzle, Lukavca ili Živinica te je zaključeno da je 99 miliona eura samo u toj godini potrošeno na zdravlje građana.

- Tome treba dodati i zagađenja iz Koksare, Sode i Cementare te iz individualnih ložišta. Pojedina udruženja zdravstvenih eksperata izlaze sa određenim podacima koji ukazuju na povećan broj karcinoma, prije svih karcinoma pluća, ali i drugih - istaknula je.

Međutim, nema opsežnih istraživanja koja bi dala jasne podatke koliko je stvarno ljudi oboljelo i kako se kreću ta oboljenja te je dodala da je još teže dokazati šta je uzrok tog oboljenja, a smatra da je razlog tome što zdravstveni sektor ili ne smije ili nema vremena da se bavi ovom problematikom.

Naglasila da je problem zagađenosti zraka aktuelan duži niz godina, a identificirajući probleme ponovila je da su najveći zagađivači saobraćaj i industrija koja se u najvećoj mjeri oslanja na ugalj i individualna ložišta.

Napomenula je da predstavnici kantonalne i općinskih vlasti u najugroženijim općinama Tuzlanskog kantona trebaju donijeti nedvosmislenu odluku da su opredijeljeni za rješenje ovog problema, a potom je potrebno napraviti plan mjera koje će dovesti do smanjenja emisija.

- Ipak, najveći emiteri trebaju smanjiti emisije, jer u tuzlanskoj regiji postoji problem i sa česticama i sa sumpor-dioksidom tako da je potrebno uraditi odsumporavanje, a najbolje bi bilo kada bi se zabranilo korištenje uglja u individualnim ložištima - kazala je Agić.

Podvukla je da svi oni koji imaju manje ili veće kotlovnice spaljuju ono što žele te je upitna kvaliteta uglja, ali i sve drugo što izaziva velike emisije, a predložila je i da se otpočne rad na poboljšanju javnog prijevoza u cilju smanjenja emisija i korištenja automobila.

Ipak, kako je zaključila u razgovoru za Fenu, trenutno najveći prioritet je smanjiti emisije koje nastaju spaljivanjem uglja u kotlovnica i industrijskim pogonima.

Izvor: ekologija.ba